

РЕЗУЛЬТАТИ МАРКЕТИНГОВОГО АНАЛІЗУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ НА ОСНОВІ СИЛІКОНІВ

Буряк О.В., Подгайна М.В., Гладух Є.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

tfr@nuph.edu.ua

Відповідно до АТС класифікації лікарських засобів (ЛЗ) (Anatomical Therapeutic Chemical (ATC) classification system, анатомо-терапевтична хімічна класифікація), до засобів, що застосовуються для лікування функціональних розладів шлунково-кишкового тракту (ШКТ) включено силікони (Silicone) – код АТС – А03А Х13 (А03А Х – інші препарати для застосування у разі функціональних шлунково-кишкових розладах).

Державний формуляр лікарських засобів у розділі 3 «Гастроентерологія» включає 2 препарати силіконів (Coligas-Zdorovye, краплі оральні та таблетки жувальні), що підтверджує важливість застосування силіконів у лікуванні хвороб ШКТ. Також препарати симетикону (силікони) включено у стандарти надання медичної допомоги, зокрема у розділах «Гастроентерологія» та «Дитяча гастроентерологія». Необхідність застосування силіконів у терапії розповсюджених хвороб та станів визначає актуальність аналізу ринку даної групи лікарських засобів (ЛЗ).

В ході дослідження було проведено аналіз фармацевтичного ринку препаратів силіконів (міжнародна непатентована назва, МНН – силікон (лат. silicone)), зареєстрованих в Україні, а також пропозиції лікарських препаратів (ЛП) силіконів, представлені на оптовому вітчизняному ринку дистриб'юторами.

Встановлено, що станом на 01.02.2020 року в Україні зареєстровано 10 торговельних назв ЛЗ за МНН «Силікони», або 15 ЛП з урахування лікарських форм (ЛФ), а також 5 торговельних назв субстанцій ЛЗ за МНН «Silicone», що може свідчити про достатню задоволеність фармацевтичного ринку лікарськими засобами даної групи. Структурний аналіз зареєстрованих ЛЗ за МНН «Силікони» показав, що 8 ЛЗ (або 53 %), враховуючи ЛФ, представлені вітчизняними виробниками, а 7 ЛЗ (47 %), відповідно, закордонними. Отже, на фармацевтичному ринку України має місце несуттєве домінування ЛЗ силіконів вітчизняного виробництва, що є позитивною тенденцією.

Серед закордонних компаній-виробників силіконів найбільша кількість зареєстрованих, з урахуванням ЛФ, препаратів представлена компанією «Berlin Chemie» (Німеччина) – 3 ЛП, на другому місці – «Catalent Germany Eberbach GmbH» (Німеччина) – 2 ЛП, по 1 ЛП зареєстровано компаніями «Purna Pharmaceuticals NV» (Бельгія) та «Orion Corporation» (Фінляндія).

Таким чином, серед країн-імпортерів в Україну ЛЗ за МНН «Silicone» найбільшу питому вагу мають ЛЗ виробництва Німеччини – 5 ЛЗ (з урахуванням ЛФ), або понад 70% від загальної кількості зареєстрованих силіконів закордонного виробництва. Також на вітчизняному ринку представлені силікони виробництва Бельгії, Фінляндії та Франції. Загалом, станом на 01.02.2020 на вітчизняному фармацевтичному ринку 4 закордонні компанії зареєстрували 7 ЛЗ (з урахуванням ЛФ) за МНН «Silicone».

Вітчизняні виробники, що зареєстрували ЛЗ силіконів на вітчизняному фармацевтичному ринку представлені чотирма компаніями: «Кусум Фарм» (Україна, Суми), ФФ «Вертекс» (Україна, Харків), ФК «Здоров'я» (Україна, Харків) та Київський вітамінний завод (Україна, Київ).

Наступним етапом дослідження був аналіз силіконів, зареєстрованих на вітчизняному фармацевтичному ринку станом на лютий 2020 року, за лікарськими формами.

Встановлено: на момент дослідження зареєстровані ЛЗ за МНН «Silicone» представлені рідкими (53 % від загальної кількості) та твердими (47%) лікарськими формами.

Рідкі ЛФ представлені переважно краплями оральними – 5 ЛП (3 з яких закордонного виробництва), а також суспензією – 2 ЛП (по одному вітчизняного та закордонного виробництва). Тверді ЛФ силіконів, зареєстрованих в Україні, представлені таблетками – 4 ЛП вітчизняного виробництва та капсулами м'якими (по 2 ЛП вітчизняного та закордонного виробництва). Варто вказати, що ЛЗ силіконів закордонного виробництва представлені переважно оральними краплями, в той же час у формі таблеток препарати досліджуваної групи пропонуються лише вітчизняними виробниками.

Таким чином, дослідження вітчизняного ринку зареєстрованих ЛЗ за кодом АТС А03А Х13 «Silicone» дозволяє зробити висновок про наявність достатнього асортименту лікарських препаратів даної групи як закордонного, так і вітчизняного виробництва, що, безумовно, є позитивним явищем. Можна очікувати, що наявність чотирьох різних лікарських форм сприяє належному забезпеченню якості терапії силіконами.

З метою аналізу фізичної доступності ЛП силіконів в Україні нами було проаналізовано оптовий ринок ЛП даної групи, а саме пропозиції дистриб'юторів. Для аналізу було використано INTERNET – базу даних аналітично-пошукової системи «Моріон», зокрема рубрику «Оптові пропозиції» станом на лютий 2020 року. Встановлено, що у пропозиціях дистриб'юторів були представлені понад 90% ЛЗ з групи, що досліджуються (14 з 15 ЛП). Відсутнім був лише один ЛП – ESPUMISAN® Baby («Berlin Chemie», Німеччина). Одночасно, на момент оформлення результатів дослідження – 06.03.2020 року,

даний препарат був присутній у пропозиціях дистриб'юторів. Тому, можна стверджувати про 100% присутність на оптовому фармацевтичному ринку усіх зареєстрованих в Україні ЛЗ за МНН «Silicone». У подальших розрахунках було враховано дані станом на 06.03.2020.

Аналіз оптового ринку ЛЗ доцільно проводити із урахуванням лікарських форм та кількості доз у упаковці. Отже, встановлено, що на вітчизняному оптовому фармацевтичному ринку 10 торговельних назв ЛЗ з фармакологічної групи «силікони» представлено 18-ма ЛП.

Структурний аналіз вибірки ЛП, що досліджується, свідчить, що більшість силіконів на оптовому ринку вітчизняного виробництва – 10 з 18, або понад 55 % виборки. Найбільшу кількість ЛП силіконів на вітчизняному оптовому ринку відповідало ФК «Здоров'я» – 50 % від усіх ЛП вітчизняного виробництва, по 20 % ринку займали препарати «Кусум Фарм» та ФФ «Вертекс», 10 % – ЛП Київський вітамінний завод.

Серед іноземних виробників найбільшу питому вагу ЛП вітчизняного оптового ринку силіконів займала компанія «Berlin Chemie» (Німеччина) – понад 60 %, інші компанії – по 12,5 % серед препаратів імпортного виробництва.

Загалом, лідери закордонного та вітчизняного сегментів (компанія «Berlin Chemie» та ФК «Здоров'я» відповідно) за пропозицією вітчизняних та імпортних силіконів на оптовому фармацевтичному ринку – займали однакову частку ринку ЛП силіконів – дещо менше 30 %. Тобто, бажаним є збільшення кількості вітчизняних ЛП, що сприятиме доступності силіконів для населення.

Загалом ЛП силіконів представлені шістьма лікарськими формами, з них рідкі – краплі оральні й суспензія оральна, тверді – капсули м'які, таблетки жувальні та таблетки вкриті оболонкою. Кількість твердих та рідких лікарських форм була однаковою – по 8 ЛП. Одночасно, найбільша кількість ЛП силіконів представлена у формі оральних крапель – 33 % від загальної кількості ЛП силіконів на вітчизняному оптовому ринку, на другому місці – м'які капсули – 28 %, на третьому – таблетки вкриті оболонкою – 17 %.

Загалом, за результатами аналізу вітчизняного фармацевтичного ринку лікарських засобів за МНН «Silicone» визначено достатню кількість зареєстрованих ЛЗ, серед яких несуттєво домінують препарати вітчизняного виробництва. Встановлено, що на оптовому ринку представлено 100 % від зареєстрованих ЛП силіконів. Структурний аналіз лікарських форм показав суттєве домінування силіконів у форму оральних крапель (33 % серед 5 ЛФ силіконів). Оцінка економічної доступності силіконів у межах кожної ЛФ дозволили констатувати, що найменша вартість DDD ЛП силіконів відповідала формі - таблетки жувальні, найвища – оральній суспензії.